DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB NESREČI ZRAKOPLOVA NA OBMOČJU OBČINE ŠMARJEŠKE TOPLICE

(Verzija 1.0)

	ORGAN IN ODGOVORNA OSEBA	DATUM	PODPIS
IZDELALA/SKRBNICA	Skupna občinska uprava občin Dolenjske in Bele krajine; **Claudia Beg**	4.9.2026	
PISNO MNENJE O USKLAJENOSTI Z REGIJSKIM NAČRTOM	URSZR – IZPOSTAVA NOVO MESTO	1.6.2026	Dopis št. 8421-13/2025-29 - DGZR
PREGLEDAL	Poveljnik civilne zaščite Občine Šmarješke Toplice, **Franc Anderlič**	15. 9. 2026	
SPREJEL	Župan Občine Šmarješke Toplice, **mag. Marjan Hribar**	15. 9. 2026	

OBČINA ŠMARJEŠKE TOPLICE 2 ŽUPAN

Številka: 8426-0002/2026-1 (502)

KAZALO VSEBINE

1 NESREČA ZRAKOPLOVA 1
1.1 Uvod 1
1.2 Zračni promet na območju Občine Šmarješke Toplice 1
1.3 Značilnosti nesreče zrakoplova 2
1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče 3
2 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE 4
2.1 Opazovanje 4
2.2 Obveščanje pristojnih organov in služb v Občini Šmarješke Toplice 4
2.3 Obveščanje ogroženih prebivalcev 4
2.4 Obveščanje javnosti 5
2.4.1 Obveščanje svojcev udeležencev nesreče in prebivalcev na prizadetem 5
območju 5
2.5 Alarmiranje ob nesreči zrakoplova 6
3 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI 7
3.1 Ukrepi ZRP 8
3.2 Naloge ZRP 8
3.2.1 Iskanje pogrešanih oseb ob nesreči zrakoplova 9
3.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč 9
3.2.3 Pomoč ogroženim in prizadetim svojcem oziroma prebivalcem 10
3.2.4 Reševanje iz ruševin 11
3.2.5 Reševanje na vodi in iz vode 12
3.2.6 Gašenje in reševanje ob požarih 12
3.2.7 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje 12
4 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA 14
5 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV 15
5.1 Razlaga pojmov 15
5.2 Razlaga okrajšav in kratic 16
6 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV 17
6.1 Seznam prilog 17
6.2 Seznam dodatkov 17

KAZALO SLIK

Slika 1: Slovenski zračni prostor 2
Slika 2: Shema obveščanja 4
Slika 3: Obveščanje ogroženih prebivalcev 5
Slika 4: Koncept odziva ob nesreči zrakoplova 8
Slika 5: Diagram poteka aktivnosti »prva pomoč in prva medicinska pomoč« 9
Slika 6: Diagram poteka aktivnosti "gašenje in reševanje ob požarih" 12

1 NESREČA ZRAKOPLOVA

1.1 Uvod

Delni načrt zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova na območju Občine Šmarješke Toplice je izdelala Skupna občinska uprava občin Dolenjske in Bele krajine (SOU ODBK) v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg, 117/22 in 57/25), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), Zakonom o letalstvu (Uradni list RS, št. 85/24), Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 78/2025), Uredbo o načinu izvajanja nadzora zračnega prostora (Uradni list RS, št. 29/04, 46/15 in 3/18), Uredbo o preiskovanju letalskih nesreč, resnih incidentov in incidentov (Uradni list RS, št. 72/03, 110/05 in 53/19 in 85/24 – Zlet-1) in drugimi predpisi.

Delni načrt zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova na območju Občine Šmarješke Toplice – verzija 1.0 (v nadaljnjem besedilu: Delni načrt ZiR) je izdelan na podlagi Državnega načrta zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova, 84200-2/2023-3, verzija 5.0 z dne 6. 7. 2023, Regijskega načrta zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova v Dolenjski regiji, št. 8421-4/2021-84-DGZR, verzija 1.0 z dne 18. 3. 2024, ter Ocene ogroženosti ob nesreči zrakoplova za Občino Šmarješke Toplice.

V Delnem načrtu ZiR je podrobneje opredeljeno obveščanje in sodelovanje sil ZRP v primeru nesreče zrakoplova, namesto manjkajočih poglavji pa se uporabljajo poglavja oziroma rešitve in predlogi Načrta zaščite in reševanja ob pojavu potresa na območju Občine Šmarješke Toplice, ver. 2.0, št. 8426-0001/2026-2.

Delni načrt ZiR se aktivira v primeru nesreče zrakoplova večjega obsega na območju občine, ko je za omilitev ali odpravo posledic nesreče poleg rednih služb potrebno aktivirati tudi sile za ZRP. Odločitev o aktiviranju načrta sprejme občinski poveljnik civilne zaščite Občine Šmarješke Toplice oziroma njegov namestnik, razen v primeru predhodne aktivacije regijskega oziroma državnega načrta.

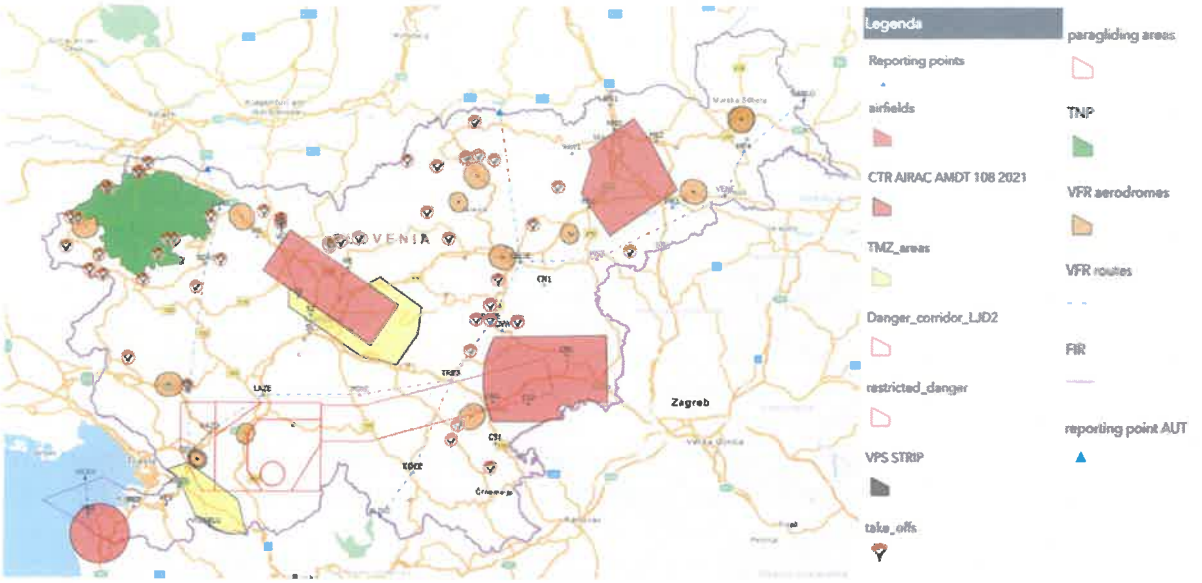
1.2 Zračni promet na območju Občine Šmarješke Toplice

Obseg letalskih aktivnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) je v porastu, posledično pa se povečuje tudi število letov v zračnem prostoru nad Dolenjsko in s tem tudi nad območjem Občine Šmarješke Toplice. Z rastjo letalske aktivnost pa se povečuje tudi statistična verjetnost za nastanek nesreče zrakoplova.

Najbližje javno registrirano letališče se nahaja v Mestni občini Novo mesto, v kraju Prečna, pristajalna oziroma vzletna steza pa leži na območju Občine Straža. Letališče ima lokalni pomen in je namenjeno predvsem športnim oblikam letenja.

Na območju dolenjske regije je registriranih 5 vzletišč:

- Pogorelec (občina Dolenjske Toplice),
- Smuk (občina Semič),
- Straški hrib (občina Straža),
- Nebesa (občina Šentrupert),
- Prilozje (občina Metlika).



Slika 1: Slovenski zračni prostor

Občina Šmarješke Toplice medtem nima registriranega nobenega vzletišča.

Na območju dolenjske regije spada tudi del območja nadzorovane cone letališča Cerklje ob Krki. Največ letalskih nesreč zrakoplovov se zgodi ravno na območjih nadzorovanih con.

1.3 Značilnosti nesreče zrakoplova

Zaradi gostote zračnih poti, ki prečkajo zračni prostor Republike Slovenije, je potencialno izpostavljena tudi celotna dolenjska regija, vključno z območjem Občine Šmarješke Toplice. Na tem območju lahko pričakujemo tako manjše kot večje letalske nesreče.

Analize letalskih nesreč iz preteklih let sicer kažejo, da se večina tovrstnih nesreč zgodi na letališčih ali v njihovi neposredni bližini – najpogosteje med vzletanjem ali pristajanjem.
Na območju dolenjske regije v zadnjih dvajsetih letih ni bilo zabeleženih večjih letalskih nesreč, prijavljene so bile predvsem nesreče manjšega obsega, ki so vključevale nesreče zmajarjev, padalcev, jadralnih padalcev, ultralahkih letal, žirokopterjev in balonov (med drugim nesreči ultralahkih letal v letih 2014 in 2023).

Za nesreče zrakoplova je značilno, da jih ne moremo vnaprej predvideti; so žrtve nesreče pogosto potniki in člani posadke kot tudi prebivalci, če zrakoplov pade na naseljeno območje; se lahko pripeti tudi na krajih, ki so težko dostopni.

Glavni vzroki za letalske nesreče vključujejo:

- **človeške dejavnike**, kot so napake pilotov, kontrolorjev zračnega prometa, dispečerjev in vzdrževalcev;
- **naravne pojave**, kot so slabo vreme, požari, potresi ipd.;
- **mehanske okvare** na letalih ali letališki infrastrukturi;
- **namerna dejanja**, kot so teroristični napadi ali druge oblike nasilja.

Možne **posledice** letalskih nesreč zajemajo predvsem: žrtve, uničenje ali poškodbe zrakoplova, infrastrukture, stavb ali kulturne dediščine, negativen vpliv na okolje, možnost verižnih nesreč.

Najhujše posledice lahko nesreče zrakoplovov povzročijo:

- v bližini letališč (CTR), kjer je največja verjetnost nesreče;
- na poseljenih območjih, kjer so ogroženi prebivalci in infrastruktura;
- ob prevozu nevarnega blaga, zaradi možnosti uhajanja škodljivih snovi, požara ali eksplozije;
- na težko dostopnih ali vodnih območjih, kjer je reševanje oteženo in zamaknjeno.

1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Ob nesreči zrakoplova se lahko pričakuje večje število ranjenih ljudi in živali, kot tudi večje število smrtnih žrtev. Število smrtnih žrtev se lahko dodatno poveča tudi zaradi pojava različnih oblik verižnih nesreč kot so:

- padec zrakoplova na gosto poseljeno območje v Občini Šmarješke Toplice (bloki, zdravstvena ambulanta, ...), kar lahko povzroči poškodbe infrastrukture, požare in eksplozije ter večje število žrtev;
- padec zrakoplova na vrtec ali šolo, kar lahko povzroči večje število žrtev med otroci;
- padec zrakoplova z nevarno snovjo, kar lahko povzroči nenadzorovano uhajanje ali odtekanje nevarnih snovi v okolje in posledično onesnaženje okolja;
- padec zrakoplova na območje industrijske cone, kar lahko povzroči uničenje infrastrukture, eksplozije ter požare.

2 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

2.1 Opazovanje

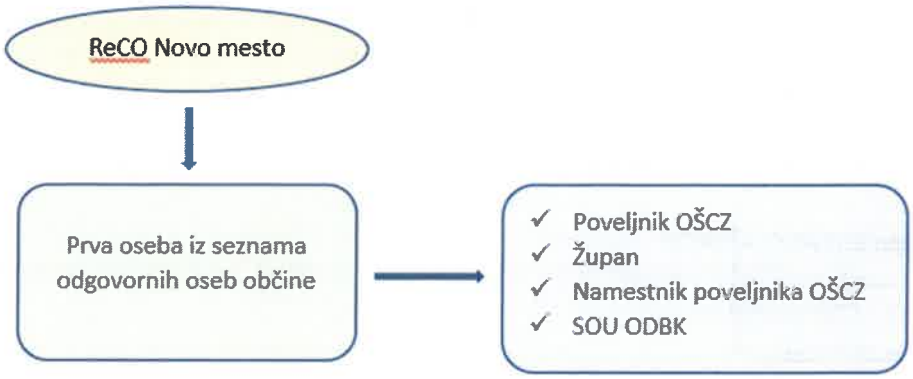
Kontrolo zračnega prometa izvaja pristojna služba Javnega podjetja KZPS d.o.o., in sicer:

- Služba letališke kontrole zračnega prometa Cerklje ob Krki (LKZP)
- Služba območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (OKZP), ki vodi in kontrolira zračni promet za ves ostali promet v kontroliranem delu zračnega prostora RS.

2.2 Obveščanje pristojnih organov in služb v Občini Šmarješke Toplice

Regijski center za obveščanje na podlagi prejetega obvestila o nesreči zrakoplova na območju Občine Šmarješke Toplice obvešča poveljnika CZ Občine Šmarješke Toplice (v nadaljevanju: poveljnik CZ), župana, oziroma druge osebe po seznamu odgovornih oseb v Občini Šmarješke Toplice. ReCO Novo mesto obvešča samo prvo osebo po seznamu, v kolikor je le-ta nedosegljiva nadaljuje z obveščanjem po seznamu. Prvo-obveščena oseba nato obvesti še ostale osebe, ki morajo biti seznanjene z nastalo situacijo.

Za sprotno obveščanje odgovornih oseb ter izvajalcev nalog ZRP o stanju in razmerah na kraju nesreče ter o poteku zaščite in reševanja je odgovoren poveljnik CZ oziroma njegov namestnik.

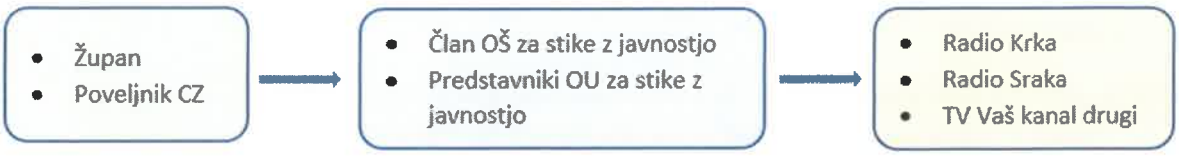


Slika 2: Shema obveščanja

SP-2	Podatki o odgovornih osebah v Občini Šmarješke Toplice in SOU ODBK
SP-15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča v primeru nesreče
PP-1003	Seznam oseb za izvajanje Načrta dejavnosti občinske uprave Občine Šmarješke Toplice v primeru naravnih in drugih nesreč
SP-3	Pregled dolžnostnih sil za ZIR

2.3 Obveščanje ogroženih prebivalcev

Ob nesreči zrakoplova z vplivnim območjem na prebivalstvo, živali ali okolje na območju Občine Šmarješke Toplice za obveščanje prebivalcev na prizadetem območju skrbi občina, in sicer preko sredstev javnega obveščanja, predvsem preko spletne strani občine in radijskih ter televizijskih kanalov opredeljenih v prilogi SP-18.
Za posredovanje informacij in obveščanje prebivalcev sta odgovorna župan in poveljnik CZ Občine Šmarješke Toplice.



Slika 3: Obveščanje ogroženih prebivalcev

2.4 Obveščanje javnosti

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po 25. členu Zakona o medijih (Uradni list RS, št. 69/25) in ZVNDN, na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov dolžni brez odlašanja in brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo za življenja, zdravje ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

Obveščanje javnosti v primeru nesreče zrakoplova obsega:

- obveščanje svojcev udeležencev nesreče in ogroženih prebivalcev na ogroženem naseljenem območju,
- obveščanje širše javnosti o poteku zaščite, reševanja in pomoči.

Za obveščanje javnosti o izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči iz občinske pristojnosti je v skladu s svojimi pristojnostmi odgovoren župan občine ter poveljnik CZ Občine Šmarješke Toplice oziroma član štaba ali predstavnik občine, ki je zadolžen za stike z javnostjo.

Za takojšnje posredovanje sporočil organov Občine Šmarješke Toplice za javnost so zadolženi in pristojni:

- Občina Šmarješke Toplice:
  - preko spletnih kanalov in družabnih omrežji (spletna stran občine, družbena omrežja),
- lokalne radijske postaje,
- lokalna televizija,
- lokalni spletni mediji,
- in drugi (opredeljeni v prilogi SP-18).

Javnosti se sporočajo informacije o:

- posledicah nesreče (materialna škoda, število poškodovanih, pogrešanih, evakuiranih ali mrtvih, o porušenih/delno porušenih objekti itd.),
- vplivu nesreče na prebivalce in okolje,
- pomoči, ki jo prebivalci lahko pričakujejo,
- ukrepih za omilitev posledic nesreče,
- izvajanju osebne in vzajemne zaščite,
- sodelovanju pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
- oceni poškodovanosti objektov in primernosti za bivanje.

SP-18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

2.4.1 Obveščanje svojcev udeležencev nesreče in prebivalcev na prizadetem območju

Za obveščanje prebivalcev na prizadetem območju je odgovorna občina, ki javnost obvešča na pobudo poveljnika občinskega štaba CZ Občine Šmarješke Toplice ali župana občine. Občina Šmarješke Toplice obvešča svojce na krajevno običajen način, to je preko oglasnih desk, spletne strani Občine Šmarješke Toplice (https://www.smarjeske-toplice.si/), preko lokalnih medijev ali preko objavljene telefonske številke Občine Šmarješke Toplice, katera se aktivira v primeru nesreče.

Svojce se obvešča in seznanja o:

- razmerah na prizadetem območju,
- nevarnosti za ljudi, premoženje in okolico,
- tem, kaj se dogaja s poškodovanimi,
- predvidenem trajanju težavnega položaja oziroma obdobja,
- tem, kakšno pomoč se lahko pričakuje in kdaj bo prispela,
- načinu izvajanja osebne in vzajemne zaščite,
- načinu sodelovanja z lokalnimi oblastmi pri odpravljanju posledic,
- tem, kje se lahko dobi dodatne informacije.

2.5 Alarmiranje ob nesreči zrakoplova

V primeru nesreče zrakoplova na območju naselja, kjer obstaja neposredna nevarnost za življenje ali zdravje ljudi in živali, je treba nemudoma začeti izvajati zaščitne ukrepe. Prebivalstvo je potrebno nemudoma opozoriti na nevarnost z uporabo sistema alarmiranja, skladno z določili Uredbe o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja (Uradni list RS, št. 105/07, 39/23, 89/23 – popr. in 4/25).
Neposredno nevarnost lahko predstavljajo nevarno blago v letalu, grozeča eksplozija v poškodovanih infrastrukturnih objektih in podobno.

Alarmiranje javnosti izvede ReCO Novo mesto na zahtevo:

- vodje intervencije,
- župana in
- poveljnika oziroma namestnika poveljnika CZ občine.

Takoj po izvedenem alarmiranju ReCO Novo mesto preko lokalnih medijev oziroma na drug krajevno običajen način posreduje usmeritve oziroma opozorila in napotke ogroženemu prebivalstvu, ki jih pridobi s strani vodje intervencije, poveljnika CZ ali njegovega namestnika oziroma župana občine.

Ogroženim prebivalcem se posredujejo predvsem podatki o:

- vzroku za uporabo alarmnega znaka,
- ogroženem območju,
- napotkih za osebno in vzajemno zaščito,
- napotkih za izvajanje zaščitnih ukrepov in
- napotkih za ravnanje prebivalcev ob nesreči zrakoplova.

Po prenehanju nevarnosti ReCO Novo mesto proži alarmni znak »konec nevarnosti« na osnovi odredbe poveljnika CZ.

3 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

V primeru nesreče zrakoplova na območju Občine Šmarješke Toplice se ukrepanje izvaja glede na obseg posledic in ogroženost prebivalstva ter okolja. Na podlagi teh meril ločimo **nesreče manjšega** in **večjega obsega**.

Za nesrečo **manjšega obsega** se šteje dogodek, pri katerem:

- je uničen zrakoplov z vzletno maso manj kot 5.700 kg,
- je v nesreči manj kot 12 mrtvih ali huje poškodovanih oseb,
- okolju ne grozi večja nevarnost.

Takšne nesreče praviloma obvladujejo **poklicne reševalne službe, prevoznik** oziroma upravljavec zrakoplova, **občinske enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč (ZRP)** - kadar se nesreča zgodi zunaj letališča, ter po potrebi **letališke reševalne službe**, če se nesreča zgodi na letališču ali v njegovi neposredni bližini.

Iskanje morebitno pogrešanih oseb vodi **Policija**, v sodelovanju s pristojnim vodjem intervencije oziroma poveljnikom CZ.

Izvede se obveščanje pristojnih organov, oceni se stanje na terenu, aktivirajo se občinske sile ZRP in izvajajo zaščitni ukrepi – po potrebi (na podlagi stanja na terenu) se lahko prilagodi ukrepanje.

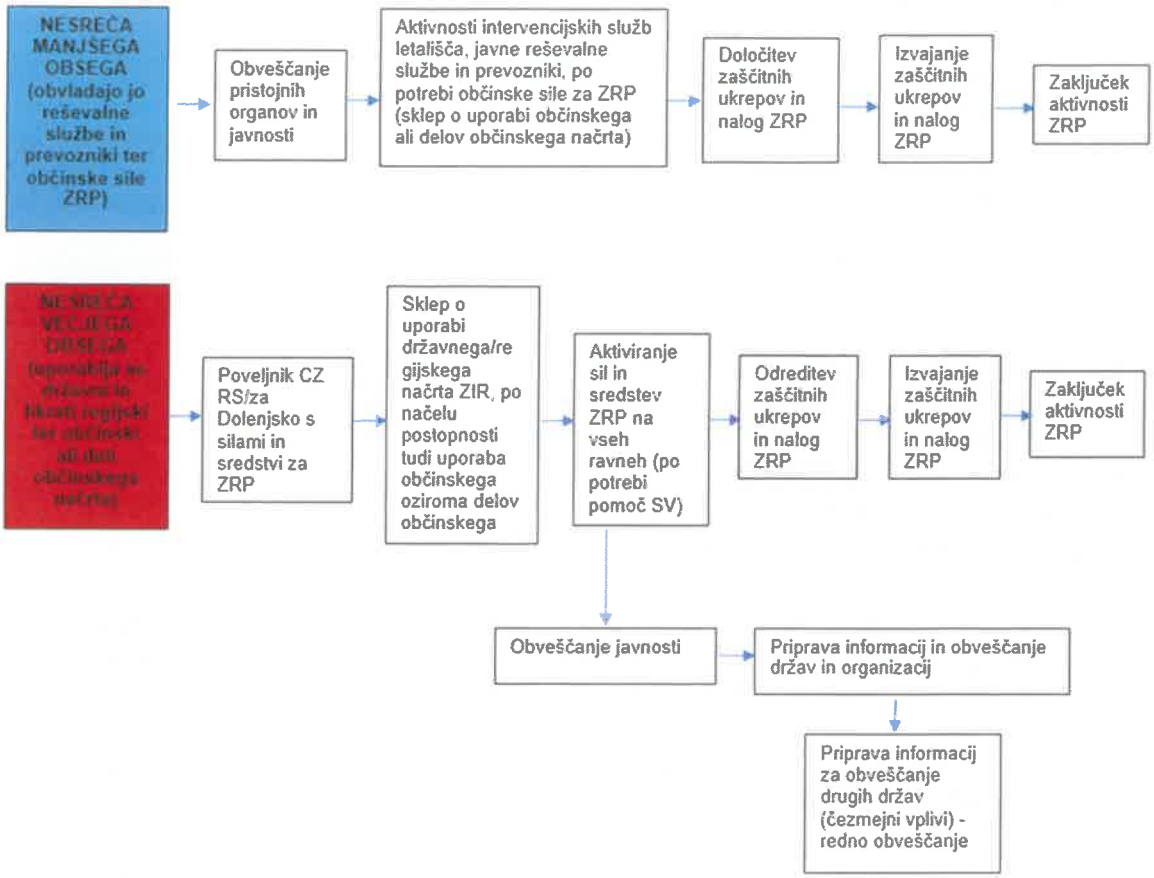
Za nesrečo **večjega obsega** gre, kadar:

- je uničen zrakoplov z vzletno maso nad 5.700 kg,
- je v nesreči 12 ali več mrtvih oziroma huje poškodovanih oseb,
- ali okolju grozi večja nevarnost (npr. razlitje goriva, požar, nevarne snovi).

V teh primerih ukrepanje presega lokalne zmogljivosti. Poleg poklicnih reševalcev, prevoznika in občinskih sil ZRP je potrebno vključiti tudi regijske in državne sile ter aktivirati načrte zaščite in reševanja na vseh ravneh.

Iskanje pogrešanih in zavarovanje območja vodi Policija, ki v sodelovanju s poveljnikom CZ za Dolenjsko, poveljnikom CZ RS, občinskim poveljnikom ter drugimi službami organizira izvajanje vseh nalog zaščite in reševanja. Po potrebi se vključi tudi Slovenska vojska.

Na podlagi ocene razmer in napovedi razvoja dogodka se določi potrebne zaščitne ukrepe in naloge, ter aktivira ustrezne sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč. Pristojni organi in javnost se o dogodku sproti obveščajo.



Slika 4: Koncept odziva ob nesreči zrakoplova

3.1 Ukrepi ZRP

Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči ob nesreči zrakoplova obsegajo vse tiste ukrepe in dejavnosti, ki so potrebni za odpravljanje posledic nesreče, za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev ter za trajno obnovo prizadetega območja. V kolikor Občina Šmarješke Toplice s svojimi silami in sredstvi ne zmore izvesti vseh zaščitnih ukrepov, v skladu z načelom postopnosti, zaprosi za pomoč sosednje občine in nato regijo.

Glede na obseg nesreče zrakoplova se izvajajo naslednji ukrepi:

- prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi,
- RKB zaščita,
- evakuacija,
- sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev,
- zaščita kulturne dediščine.

Za podrobnejšo opredelitev zgoraj naštetih zaščitnih ukrepov se uporablja Načrt ZIR ob potresu na območju Občine Šmarješke Toplice (verzija 2.0), poglavje 8.1 Zaščitni ukrepi.

3.2 Naloge ZRP

Ob nesreči zrakoplova se izvajajo naslednje naloge ZRP:

- po potrebi vključitev v iskanje pogrešanih oseb,
- prva pomoč in nujna medicinska pomoč,
- gašenje in reševanje ob požarih,

- reševanje iz ruševin,
- reševanje na vodi in iz vode,
- pomoč ogroženim in prizadetim svojcem oziroma prebivalcem,
- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.

3.2.1 Iskanje pogrešanih oseb ob nesreči zrakoplova

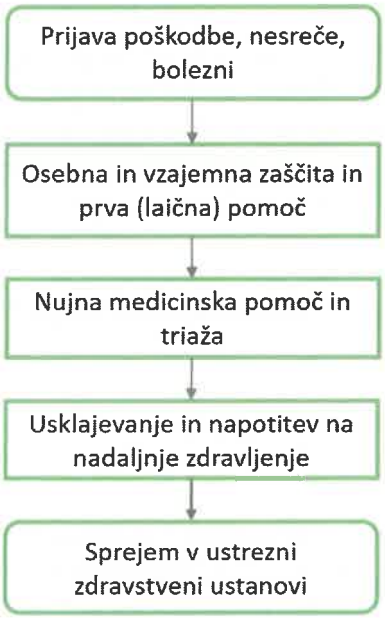
Iskanje pogrešanih oseb ob nesreči zrakoplova vodi Policija, v akciji pa lahko sodelujejo tudi občinske in regijske sile ZRP:

- gasilci (GRC Novo mesto ter prostovoljna gasilska društva v občini),
- jamarska reševalna služba,
- podvodna reševalna služba,
- enote reševalcev z reševalnimi psi,
- poizvedovalna služba Rdečega križa,
- druge enote, glede na potrebe na terenu.

Delovanje občinskih sil za ZRP v skladu z načelom postopnosti uporabe sil usklajuje poveljnik CZ občine v sodelovanju s poveljnikom CZ za dolenjsko regijo. Glede na oceno posledic nesreče poveljnik CZ občine odloča o obsegu in vrsti sil za ZRP, ki jih bo vključil v iskalno akcijo.

SP-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju

3.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč



Slika 5: Diagram poteka aktivnosti »prva pomoč in prva medicinska pomoč«

V okviru nujne medicinske pomoči ob nesreči zrakoplova se izvajajo le najnujnejši ukrepi za ohranitev življenja in varovanja zdravja ljudi na prizadetem območju. Namen nudenja prve pomoči je, da poškodovani lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pridejo do strokovne medicinske pomoči oziroma zdravljenja.

Naloge, ki jih izvajajo ekipe prve pomoči CZ, obsegajo:

- pomoč pri triaži,
- pomoč poškodovanim in obolelim,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri izvajanju higiensko-epidemioloških ukrepov.

Ekipe prve pomoči CZ se aktivirajo takrat, kadar zaradi velikega števila poškodovanih redne zdravstvene službe same ne zmorejo oskrbovati vseh poškodovancev. Ob tem redne zdravstvene službe zaprosijo za pomoč občino in njene občinske enote prve pomoči, ki so v primeru večje nesreče zrakoplova že v pripravljenosti. Občinska ekipa prve pomoči tako sodeluje pri nudenju prve pomoči in evakuaciji poškodovanih z mesta nesreče.
Nujno medicinsko pomoč (NMP) izvaja služba nujne medicinske pomoči in je organizirana na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti, skladno s smernicami za delovanje sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah v ZD Novo mesto ter SB Novo mesto.

Predbolnišnični del ukrepov sistema NMP v množičnih nesrečah obsega štiri temeljne sklope:

- aktivnosti na poti do kraja nesreče,
- prihod na kraj nesreče,
- organizacijo službe NMP na kraju nesreče,
- prevoz pacientov v zdravstvene ustanove.

ZD Novo mesto in SB Novo mesto v načrtu zaščite in reševanja ob množičnih nesrečah opredelita potek prijave poškodb oziroma bolezni, razdelata napotitev v zdravstveno ustanovo, razdelata in organizirata potek zdravniških pregledov, triaže in specialistične pomoči, usmerjata higiensko proti-epidemične ukrepe in zagotavljata oskrbo z zdravili, sanitetnim materialom in opremo.

SP-3	Pregled dolžnostnih sil za ZIR
SP-25	Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
SP-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
SP-11	Podatki o gasilskih enotah
SP-5	Seznam občinskih zbirališč sil za ZRP
PP-1005	Navodilo za uporabo radijskih zvez

3.2.3 Pomoč ogroženim in prizadetim svojcem oziroma prebivalcem

Občina v sodelovanju z regijo, prevoznikom zrakoplova, po potrebi tudi z MZZ, zdravstveno in socialno službo, policijo, OZRK, duhovniki, prevajalsko službo ter drugimi organi organizira informacijski center. Ta zbira in posreduje informacije o nesreči, usmerja prebivalce na prizadetem območju ter vodi evidenco o mrtvih in poškodovanih. Podatke posreduje občinskemu štabu, ki jih nato deli z ustreznimi organi, službami in po potrebi tudi s svojci ter žrtvami.
Center nudi tudi psihološko in duhovno pomoč prizadetim, prevajalske storitve ter podporo pri oskrbi, nastanitvi in vzpostavitvi stikov s svojci.
Psihološko pomoč za preživele in svojce zagotavljajo ZD, SB in CSD Novo mesto. Po potrebi sodelujejo tudi duhovniki in usposobljeni pripadniki služb za podporo. Ob večjih potrebah se vključijo prostovoljci ali se zaprosi regijsko Izpostavo URSZR Novo mesto. Tudi prostovoljni in poklicni reševalci so upravičeni

do psihološke pomoči. Pripravijo se lahko zgibanke prve psihološke pomoči z napotki za preživele, ki se razdelijo ob nesreči.
Ob nesrečah z več mrtvimi ali ranjenimi se zagotovi tudi duhovna podpora glede na versko pripadnost ter pomoč nevladnih organizacij, ki nudijo podporo preko svojih programov.

SP-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj, reševalnih postaj, splošnih in specialističnih bolnišnic, domov starejših občanov, CSD
SP-25	Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
D-9	Navodila za psihološko pomoč

3.2.4 Reševanje iz ruševin

Reševanje iz ruševin mora potekati neprekinjeno, podnevi in ponoči, dokler niso rešeni vsi zasuti. Organizacijo reševanja iz ruševin vodi in usmerja poveljnik CZ občine s štabom. Štab CZ, ki vodi reševalna dela, primerno organizira delo reševalnih ekip.

Tehnično reševanje obsega:

- iskanje zasutih ljudi v ruševinah z geofoni in drugimi tehničnimi sredstvi oziroma s psi za iskanje v ruševinah,
- reševanje ljudi in premoženja iz ogroženih in poškodovanih objektov, ruševin,
- odstranjevanje ovir na cestah, urejanje zasilnih poti in prehodov ter pomoč pri popravilu komunalne infrastrukture,
- premoščanje vodnih in drugih ovir,
- rušenje in odstranjevanje objektov, ki jim grozi, da bi se porušili,
- utrjevanje (odranje in podpiranje) poškodovanih objektov,
- zavarovanje prehodov in poti ob poškodovanih objektih ter odstranjevanje ruševin,
- sodelovanje pri sanaciji posledic nesreč z nevarnimi snovmi v naravnem okolju,
- sodelovanje pri graditvi sanitarno-higienskih objektov,
- urejanje lokacij za začasno nastanitev ogroženih prebivalcev,
- reševanje na vodi in iz vode.

Pri reševanju iz ruševin poleg občinske ekipe za iskanje zasutih v ruševinah sodelujejo tudi prostovoljna gasilska društva, ki delujejo na območju občine, pogodbeniki, ki izvajajo naloge zaščite in reševanja (organizacije, ki omogočajo tehnično reševanje, jamarska društva, kinološka društva, potapljači ...). V reševanje se vključijo tudi druga gradbena podjetja, ki imajo gradbeno mehanizacijo pa občina z njimi nima sklenjenega dogovora.

Pri izvajanju navedenih nalog je prepovedano:

- dotikati se in premikati razbitine, ruševine ter druge vsebine zrakoplova brez predhodnega dovoljenja komisije za preiskovanje nesreče zrakoplova in ustreznega dokumentiranja;
- spreminjati kraj nesreče in brisati sledi nesreče.

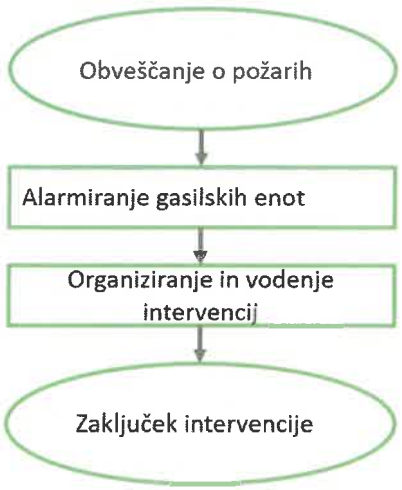
SP-3	Pregled dolžnostnih sil
SP-25	Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
SP-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
SP-11	Podatki o gasilskih enotah
SP-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb

3.2.5 *Reševanje na vodi in iz vode*

Reševanje na vodi in iz vode, iskanje pogrešanih in reševanje ponesrečenih na vodi in iz vode ter sodelovanje pri opravljanju nujnih zaščitnih in drugih del zaradi preprečitve in ublažitve posledic nesreč izvajajo, skladno s predpisi in svojimi aktivnostmi, naslednje enote:

- podvodna reševalna služba,
- gasilske enote širšega pomena,
- enote prostovoljnih gasilskih društev, ki imajo za to usposobljene reševalce.

3.2.6 *Gašenje in reševanje ob požarih*



Slika 6: Diagram poteka aktivnosti "gašenje in reševanje ob požarih"

Gašenje in reševanje ob požarih ter eksplozijah obsega:

- gašenje požarov,
- reševanje ob požarih in eksplozijah,
- preprečevanje nastanka eksplozij plina in drugih eksplozivnih snovi,
- preprečevanje nastanka požarov.

Naloge izvajajta prostovoljni gasilski enoti z območja Občine, ki ravno tako sodelujejo pri izvajanju drugih nalog zaščite in reševanja. Pogodbeno naloge gašenja izvaja tudi GRC Novo mesto.

Delo gasilskih enot usklajuje občinski gasilski poveljnik oziroma vodja gasilskega dela intervencije.

SP-3	Pregled dolžnostnih sil
SP-25	Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
SP-11	Podatki o gasilskih enotah
SP-13	Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb

3.2.7 *Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje*

Osnovni pogoji za življenje so vzpostavljeni takrat, ko so izpolnjeni pogoji za preklic odrejenih zaščitnih ukrepov in nalog.

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob potresu obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Za izvajanje nalog pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture na območju Občine Šmarješke Toplice ter poveljnik CZ Občine Šmarješke Toplice (ob podpori štaba), ki tudi koordinira aktivnosti za zagotavljanje osnovnih pogojev.
Vzpostavitev delovanja infrastrukturnih objektov, naprav in sistemov po potresu zagotavljajo pristojne javne službe in podjetja, in sicer:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi zagotavlja ZD Novo mesto – ambulanta Šmarjeta,
- nujno zdravstveno oskrbo živali zagotavlja Veterinarska postaja Novo mesto,
- oskrbo ogroženih prebivalcev s pitno vodo do vzpostavitve delovanja javnega vodovodnega sistema zagotavljata lokalni PGD z ustreznimi cisternami za prevoz vode ter pogodbeniki, po vzpostavitvi delovanja javnega vodovodnega sistema pa Komunala Novo mesto,
- oskrbo ogroženih prebivalcev s hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami zagotavljajo humanitarne organizacije, ob podpori prostovoljcev in službe za podporo (pomoč pri koordinaciji),
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture zagotavlja javno komunalno podjetje Komunala Novo mesto,
- oskrbo z električno energijo zagotavlja podjetje Elektro Ljubljana,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav na regionalnih in lokalnih cestnih povezavah zagotavlja CGP, na lokalnih cestah pa pomoč pri zagotavljanju prometnih povezav zagotavljajo tudi izbrani pogodbeniki,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez zagotavljajo operaterji telekomunikacijskih povezav na območju.

SP-3	Pregled dolžnostnih sil za ZIR v Občini Šmarješke Toplice
SP-27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih in reševalnih postaj, splošnih in specialističnih bolnišnic, domov starejših občanov, centrov za socialno delo
SP-25	Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
SP-24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
SP-11	Podatki o gasilskih enotah
SP-14	Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
SD-14	Vzorec odredbe za aktivacijo štaba in sil ZRP
SD-19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
SD-20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

4 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega ukrepe za preprečevanje in ublažitev posledic nesreče zrakoplova, ki prizadene potnike in/ali prebivalce, z namenom zaščite zdravja, življenj ter premoženja. Prevoznik je dolžan potnike seznaniti z ukrepi za zaščito ob nesreči, letalske družbe pa morajo imeti na zrakoplovih predpisano opremo za osebno in vzajemno zaščito. V primeru nesreče osebje v zrakoplovu izvede vse potrebne ukrepe za zmanjšanje posledic, evakuacijo ter umik potnikov na varno.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite ob nesreči zrakoplova na območju Občine Šmarješke Toplice je pristojna Občina. Občina poziva prebivalce, naj upoštevajo navodila pristojnih služb, in po potrebi organizira svetovalne službe, zlasti v primeru padca zrakoplova na naseljeno območje. Pomembno je, da so prebivalci seznanjeni s postopki za zavarovanje lastne varnosti in premoženja.

Obveščanje prebivalcev o posledicah in razmerah na prizadetem območju izvajata Štab Civilne zaščite Občine Šmarješke Toplice in občinska uprava preko krajevno običajnih načinov - preko spletne strani občine, lokalnih medijev. Pomembno vlogo pri izvajanju osebne in vzajemne zaščite imajo tudi pristojne službe za socialno varstvo ter človekoljubne organizacije in prostovoljci. Napotki za izvajanje osebne in vzajemne zaščite, preventivni ukrepi ter navodila za ravnanje ob nesreči, ki se lahko smiselno uporabijo tudi ob nesreči zrakoplova, so objavljeni na spletni strani ***gov.si*** v razdelku »**Napotki prebivalcem ob nesrečah**«.

Osebna in vzajemna zaščita vključuje:

- obveščanje prebivalcev o razmerah na prizadetem območju,
- usmerjanje zaščitnih ukrepov,
- organiziranje informacijskih centrov oziroma svetovalnih služb,
- pomoč ranljivim skupinam,
- spremljanje socialnih razmer na prizadetem območju.

5 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

5.1 Razlaga pojmov

Javno letališče je letališče, ki je namenjeno in odprto za zračni promet in javni zračni prevoz.

Kontroliran zračni prostor je del zračnega prostora, določenih razsežnosti, v katerem je zagotovljena služba za vodenje zračnega prometa v obsegu, ki je opredeljen s klasifikacijo zračnega prostora.

Letalski prevoznik pomeni podjetje za zračni prostor z veljavno operativno licenco.

Letališče je določeno območje na kopnem ali v vodi (vključno z zgradbami, napeljavami in opremo), delno ali v celoti namenjeno za prihode in odhode zrakoplovov in za njihovo gibanje po tleh.

Nadzorovana cona letališča (CTR – Controlled traffic region - Control Zone) je določen kontroliran del zračnega prostora nad letališčem in okrog njega, namenjen varovanju letališkega prometa.

Nesreča je po *Zakonu o letalstvu dogodek*, povezan z obratovanjem zrakoplova, ki se zgodi tedaj, ko se ena ali več oseb oziroma stvari vkrca v zrakoplov, s katerim se namerava opraviti let, do tedaj, ko se opravi izkrcanje in zaradi katerega je:

- ena ali več oseb smrtno ponesrečenih ali težje poškodovanih oziroma so stvari močno poškodovane ali uničene, kot posledica nahajanja v zrakoplovu, ali neposrednega stika z delom zrakoplova vključno z deli, ki so se oddvojili, ali izpostavljenosti reaktivnemu pišu, razen, če so poškodbe posledica naravnih vzrokov, če gre za samopoškodbe ali če poškodbe povzročijo druge osebe, ali so poškodovani slepi potniki, ki se skrivajo zunaj območij, ki so običajno namenjena potnikom in posadki,
- na zrakoplovu nastala poškodba ali napaka na strukturi, ki negativno vpliva na strukturno moč, delovanje ali letalne karakteristike zrakoplova in bi zahtevalo večje popravilo ali zamenjavo poškodovanega dela, razen okvare ali poškodbe motorja, ki je omenjena samo nanj, njegov pokrov ali dodatke, ali okvare propelerja, konca krila, antene, zračnice, zavor, aerodinamičnih prehodov, manjše zareze ali vbodne luknje na površini zrakoplova,
- zrakoplov izgubljen ali popolnoma nedostopen.

Nesreča je po *Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami* dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takšnem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.

Vzletišče je določena kopenska ali vodna površina, ki je v celoti ali deloma namenjen za pristajanje, vzletanje ali gibanje zrakoplovov samo določenih vrst in kategorij.

Zračna pot je kontroliran zračni prostor ali njegov del v obliki tridimenzionalnega koridorja, opremljen z radio navigacijskimi napravami.

Zračni promet je gibanje zrakoplovov po zraku (let) in po letališčih ter vzletiščih.

Zračni prostor RS obsega zračni prostor nad kopnim ter obalnim morjem in notranjimi vodami, ki so pod suverenostjo RS. Zračne poti v Sloveniji so glede na razvrstitev zračnega prostora v RS razdeljene v razrede C, D, E in G. Razredi C, D in E predstavljajo nadzorovani zračni prostor, zračni prostor razreda G pa je sloj prostega letenja, v katerem ni organizirane službe kontrole letenja.

Zrakoplov je vsaka naprava, ki se lahko obdrži v atmosferi zaradi reakcije zraka, razen reakcije zraka na zemeljsko površino

5.2 Razlaga okrajšav in kratic

CSD	Center za socialno delo
CTR	Nadzorovane cone
CZ	Civilna zaščita
GRC	Gasilsko-reševalni center
JGS	Javna gasilska služba
KZPS	Kontrola zračnega prometa Slovenije
LKZP	Letališka kontrola zračnega prometa
MZZ	Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
NMP	Nujna medicinska pomoč
OKZP	Območna kontrola zračnega prometa
OKZP	Območna kontrola zračnega prometa
OŠ CZ	Občinski štab Civilne zaščite
OU	Občinska uprava
OZRK	Območno združenje Rdečega križa
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko-kemijsko-biološko
RS	Republika Slovenija
SB	Splošna bolnišnica
SOU ODBK	Skupna občinska uprava občin Dolenjske in Bele krajine
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
ZARE	Sistem radijskih zvez zaščite in reševanja
ZD	Zdravstveni dom
ZIR	Zaščita in reševanje
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

6 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

6.1 Seznam prilog

SKUPINA PRILOGA	POSEBNA PRILOGA	VSEBINA PRILOGE
SP-2		Podatki o odgovornih osebah v Občini Šmarješke Toplice in SOU ODBK
SP-3		Pregled dolžnostnih sil za ZIR
SP-5		Seznam občinskih zbirališč sil za ZRP
SP-11		Podatki o gasilskih enotah
SP-13		Pregled avtomobilskih lestev za gašenje in reševanje iz visokih zgradb
SP-14		Pregled avtomobilskih cistern za prevoz pitne vode
SP-15		Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča v primeru nesreče
	PP-1000	Evidenčni list vzdrževanja načrta
	PP-1003	Seznam oseb za izvajanje Načrta dejavnosti Občinske uprave Občine Šmarješke Toplice v primeru naravnih in drugih nesreč
SP-18		Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestila o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P-24		Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
SP-25		Pregled humanitarnih, prostovoljnih in ostalih tovrstnih organizacij
	PP-1005	Navodilo za uporabo radijskih zvez
SP-27		Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj, reševalnih postaj, splošnih in specialističnih bolnišnic, domov starejših občanov, CSD
SP-29		Pregled veterinarskih organizacij in zavetišč

6.2 Seznam dodatkov

SKUPNI DODATEK	VSEBINA DODATKA
SD-14	Vzorec odredbe za aktivacijo štaba in sil ZRP
SD-19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
SD-20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
D-9	Navodila za psihološko pomoč